

Gaardene og endnu mere for Husene, og at det derfor er i Samfundsbellefs Interesse, om Loven af 1854 kan blive anvendt derpaa ligesaa vel som paa saa mange andre Fideikommissgodser, og dersom det kan ske, vil jeg endnu mere anse denne Lov for en af vor Tids Velgjerninger for Bønderstanden. — Jeg tillader mig altsaa at stille den Forespørgsel til den høitærede Justitsminister:

„Vil Ministeren foranstalte Loven af 21de Juni 1854 om Fæststeders Afhændelse gjort anvendelig paa Fideikommissgodset „Ringsted Kloster“ og foranledige Bestyrelsen for dette Fideikommiss til at udbyde det derunder hørende fæstepflichtige Bøndergods til Salg overensstemmende med den nævnte Lov?“

Justitsministeren (Melleman): Jeg skal tillade mig først nogle Bemærkninger angaaende Retsforholdene med Hensyn til Ringstedkloster og Kjøbenhavns Magistrat, idet den eventuelt følgende Diskussion maatte ellers neppe vil kunne forstaaes fuldstændig af dem, der ikke som den ærede Forespørger og jeg kjende denne Sag tilstrækkelig iforveien. Den Paastand, som Klosterets Bestyrelse fremsatte for en halv Snes Aar siden, da den satte sig i Bevægelse i denne Sag, gik jo ud paa, at den skulde være berettiget til at stride til Salg af Bøndergodset i Genhold til Loven af 1854 uden derfor at skulle være forpligtet til at yde Kjøbenhavns Magistrat en Trediedel af Kjøbesummen. Der staar nemlig i Erektionspatentet af 1814, at Erektor ikke vilde have noget Bestemt imod, at Fideikommisset sælges, men at der da, hvis dette sker, dog skal iagttages bestemte Ting, blandt hvilke Hovedsagen er den, at en Trediedel af Kjøbesummen skal udbetales til St. Hans Hospital, det vil sige Bidstrup, eller en anden lignende Stiftelse, som mulig maatte blive oprettet istedetfor denne, og som den ærede Forespørger sagde, kan man jo gjerne for Korthedens Skyld betegne det saaledes, at en Trediedel skal betales til Kjøbenhavns Magistrat, som jo er den lovlige Bestyrelse for St. Hans Hospital ligesom for Stadens øvrige Eiendomme. Med Hensyn til denne Bestemmelse vilde Klosterbestyrelsen gjøre to Betragtninger gjældende, for det Første, at Bestemmelsen kun skulde have Hensyn til det Tilfælde, at man solgte det hele Fideikommiss, og dernæst ikke, naar man blot solgte Bøndergodset, og dernæst vilde den gjøre gjældende, at Loven af 1854, som jo bestemmer, at Besidderne af Fideikommisset efter Overenskomst med Pant-

Bøndergodset uden særlig Bevilling og uden Hensyn til de derimod stridende Bestemmelser i Erektionsbrevene, maatte have til Følge, at de kunde sælge Bøndergodset uden at tilsvare Kjøbenhavns Magistrat denne Trediedel, idet Klosterdirektionen nemlig vilde opfatte denne Bestemmelse i Erektionspatentet om, at der skulde tilsvares Kjøbenhavns Magistrat en Trediedel, som en Bestemmelse, der i det Hele var nedskreven for at forhindre Bøndergodsets Salg og ikke af Interesse for Bidstrup Hospital. Direktionen mente altsaa, at isølge denne Betragtningssmaade maatte den Klausul falde bort som Følge af Loven af 1854 ligesom de forskjellige andre Klausuler i Erektionspatentet, der gik ud paa at forhindre Bøndergodsets Salg. Kjøbenhavns Magistrat modsagde naturligvis dette og gjorde for det Første gjældende, at Loven af 1854 i det Hele slet ikke skulde være anvendelig paa Ringsted Klosters Gods. Men dernæst gjorde den gjældende, at Bestemmelsen i Erektionsbrevet maatte være anvendelig, ikke blot naar man solgte det hele Fideikommiss, men ogsaa naar man vilde sælge enkelte Dele deraf, saasom Bøndergods, og gjældende gjorde Magistraten gjældende, at Bestemmelsen om en Trediedels Udbetaling til St. Hans Hospital kunde ikke betragtes som nogen Bestemmelse, der forhindrede Bøndergodsets Salg, idet Intet var til Hinder for, at man kunde sælge og da betale den omtalte Trediedel. Denne Sag procederedes i en længere Aarrække; først dreiede Processen sig alene om Formaliteten, idet Sagen blev afvist ex officio fra Hof- og Stadsretten, som ikke antog, der forelaa en egentlig Retsstrætte i dette Tilfælde, men at man kun vilde have en Fortolkning af Erektionsbrevet for kommende Tilfælde Skyld, hvilken Domstolen ikke ansaa sig forpligtet til at give. Denne Anskuelse vandt imidlertid ikke Tilslutning hos Højesteret. Højesteret gik ud fra, at her virkelig var en Retsstrætte tilstede, saa at der kunde og burde affiges Dom i Realiteten i Sagen. Den blev derfor henvist til Overretten til Domsaffigelse i Realiteten, og saa blev der af Landsoverretten affagt Dom i Realiteten, som gik ud paa at frifinde Kjøbenhavns Magistrat for Klosterdirektionens Paastand, som gik ud paa, at den skulde være berettiget til uden at tilsvare St. Hans Hospital Noget at stride til Salg af Bøndergodset. Denne Dom blev stadfæstet af Højesteret, rigtig nok med nye Præmisses, men dog stadfæstet, idet Højesteret gik ud fra, at Loven af 1854 vel var anvendelig paa Ringsted Klosters Gods, og forsaavidt fik Magistraten ikke Medhold, men